

СТАНОВИЩЕ

от проф. дбн Дилиян Николаев Николчев, Богословски факултет при СУ „Св. Климент Охридски“, професионално направление 2.4. Религия и теология

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на докторанта Лауренциу-Йоан Ягъру / с научен ръководител доц. д-р Андриан Александров/

въз основа на дисертационния труд на тема: *Развитие на религиозното образование в Румъния от комунистическия период до днес*

Представеният за становище дисертационен текст на Лауренциу-Йоан Ягъру е в обем от 261 стр. („Разширен автореферат 101“ стр.) и е структуриран в следния порядък: „Кратка характеристика на дисертационното съчинение“ (вм. „Въведение“ и „Увод“), „Общо представяне на съдържанието“ – същинската част на дисертацията, в която влизат три тематични глави, следват „Заключение“, „Научни приноси“ и „Публикации във връзка с темата на дисертацията“.

Дисертацията е написана на румънски език, но към нея – спазвайки нормативните изисквания в Р. България за процедури за чужди граждани (чл. 72 от „Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“) – е приложен „Разширен автореферат“ на български език, който отговаря в общи линии на нейното общо съдържание. Отбелязвам, че становището ми за дисертационния труд на кандидата за присъждане на образователната и научната степен „доктор“ е въз основа на представения от г-н Ягъру „Разширен автореферат“, като по отношение на някои (преди всичко технически) въпроси разширения автореферат е съпоставян за справка с основния текст на изследването. В автореферата са отразени приносните моменти на разработката, обобщени са резултатите на изследването и са концептуализирани тезите за защита.

Съгласен съм с автора на текста, че дисертационното съчинение има „интердисциплинарен характер“ и се позиционира между областите на религиозното образование, историята, политиката и педагогическите науки – всичко в контекста на богословието (с. 3 от автореферата).

Макар и неотбелязано от авторът, дисертационното съчинение е и архивистично изследване, тъй като са ползвани много архивни фондове и архивни единици, пресъздавайки от тази гледна точка историята на темата на самото

съчинение. Смятам, че това обстоятелство – да оставиш „архивите сами да говорят“ – е едно от големите достойнства на самия дисертационен текст.

В езиково отношение „разказът“ е увлекателен и разбираем за читателя. Това показва добра промисленост на проблематиката не просто в посока на разбиране значението на някои основни исторически събития в Румъния, свързани с развитието на религиозното образование от комунистическия период до днес, но и на излагане на тези, задължителни за една дисертация.

Значимост на изследвания проблем в научно и научноприложно отношение

След изчитане на дисертацията на Лауренциу-Йоан Ягъру мога да изразя убедено мнението си, че изследваният проблем е значим – дисертабилен както от историческа гледна точка, така и от богословска такава, имайки предвид обстоятелството, че в историографията на държавите от бившия комунистически блок, най-вече тези с преобладаваща православна идентичност и традиция, темата за религиозното образование – в контекста на политическите събития от последните 7 – 8 десетилетия – в голяма степен не беше изследвана. В случая с рецензираната дисертация, тематично тя има конкретно значение за румънското православно богословие и историография, но в един по-широк аспект информацията, която е представена в изследването, е полезна и за българските и други чуждестранни изследователи – не само като научнопредставени „сведения“, но и като примери и поуки, които биха могли да бъдат практически полезни за развитието на религиозното образование у нас и в чужбина.

Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Обекта и предмета на изследването, както и предварително заложените хипотези са добре дефинирани от докторанта (Автореферат, с. 8) и развити в същинската част от съчинението.

Както отбелязах по време на вътрешното обсъждане на текста на дисертацията, целта на дисертацията не е добре конкретизирана – тя трябва да бъде точно и ясно формулирана, а етапите на изследването да се представят като отделни нейни цели и задачи.

Съответствие между избраната методология и методика на изследването и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Методологията на изследването и методите, които авторът прилага в дисертацията, са съотносими с поставената основна цел и със задачите на труда.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът Лауренциу-Йоан Ягъру представя 3 научни публикации по темата на дисертационния си труд, като тематично те са надградени като съдържание в текста на самата дисертация.

Мнения, препоръки и бележки

По отношение на план-съдържанието на дисертационния труд могат да се направят следните забележки: (1) В Съдържание-то на самия труд „Въведение-то“ е отбелязано като „INTRODUCERE“, т.е. в превод от румънски – „Въведение“, но в „Съдържание“ от разширения автореферат това въведение е представено в две точки – като „Кратка характеристика на дисертационното съчинение“ и „Общо представяне на съдържанието“. В случая става дума за разминаване между текста на дисертационното съчинение и автореферата, което е неоправдано. (2) Разминаване в съдържанието на основния текст и разширения автореферат имаме и по отношение на отделните подточки, които липсват в автореферата.

Заклучението на дисертационния труд отговаря по-скоро на послеслов, в който докторантът продължава темата на изследването си, но с посока „днес“ и „утре“, т.е. какво допринася и какво ще допринесе религиозното образование в училищата в Румъния, какъв ще е религиозният и социалният ефект, вкл. и по отношение европейската посока на развитие на нашата северна съседка. С други думи, липсва ясен и конкретен отговор на това дали са постигнати целите и задачите, които г-н Лауренциу-Йоан Ягъру е заявил в началото на текста – в уводната част, и какви са основните изводи на дисертационното изследване.

Заклучение

Независимо от посочените от мене критични бележки смятам, че колегата на Лауренциу-Йоан Ягъру се е справил успешно, че е обогатил българската и румънска богословска наука с идеи и интерпретации върху една малко позната научна проблематика и че типологично е преинтерпретирал историческите събития, отнасящи се до темата на дисертационния труд. Затова предлагам на уважаемите колеги от научното жури по защитата на дисертацията на Лауренциу-Йоан Ягъру да я гласуват за успешно защитена.

5 май 2023 г.

проф. дбн Дилян Николчев/.....